

Begäran om utlåtande om utkastet till regeringens proposition till riksdagen med förslag om ändring av lagen om kandidaters valfinansiering, partilagen, vallagen och lagen om medborgarinitiativ

Inledning

Justitieministeriet begär utlåtanden om utkastet till regeringens proposition till riksdagen om ändring av lagen om kandidaters valfinansiering, partilagen, vallagen och 10 § i lagen om medborgarinitiativ.

I propositionen föreslås ett förtydligande av lagen om kandidaters valfinansiering i fråga om finansiering som överstiger kostnaderna för kampanjen på så sätt att valfinansiering som överstiger kostnaderna för valkampanjen också ska redovisas. Dessutom ska det uppges om överskottet från valfinansieringen ska överföras till kandidatens egna medel eller till kandidatens stödgrupp eller någon annan sammanslutning som uteslutande arbetar för att stödja kandidaten.

Lagen om kandidaters valfinansiering ska enligt förslaget förtydligas så att ett låns ursprung alltid kan identifieras. Därtill ingår ett förslag om att det även i fråga om lån som upptagits i fortsättningen ska göras en aktuell redovisning på samma sätt som det görs en aktuell redovisning av erhållna bidrag.

I partilagen föreslås en uppdatering av förteckningen över sådant som inte betraktas som bidrag (avgifter för förtroendevalda, prestationer som grundar sig på EU-institutionernas och andra motsvarande internationella organisationers budget).

Dessutom föreslås det att partilagen preciseras så att partierna har en klar möjlighet att delvis överföra statsunderstöd för att stödja verksamheten i en annan sammanslutning eller stiftelse som uppfyller användningsändamålet för understödet, vilket redan nu är etablerad praxis.

I vallagen föreslås en ändring genom vilken partiernas obligatoriska medlemsomröstning vid riksdagsval slopas samt några ändringar av teknisk natur.

Det föreslås även att lagen om medborgarinitiativ ändras så att ett europeiskt medborgarinitiativ kan understödjas av en finsk medborgare som har fyllt 16 år.

De föreslagna lagarna avses träda i kraft den 1 juli 2025.

Inom kort inleds den nationella lagberedning som EU-förordningen om transparens och inriktning när det gäller politisk reklam kräver. Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/900 om transparens och inriktning när

det gäller politisk reklam antogs den 13 mars 2024. Förordningen träder i kraft den 13 september 2025, med undantag av den klausul om icke-diskriminering som ingår i tjänstedirektivet och som sattes i kraft i samband med att förordningen antogs. Förordningen är direkt tillämplig lagstiftning, men kräver ännu av medlemsstaterna preciserande nationella bestämmelser om tillsynsmyndigheter och sanktioner. Avsikten är att lämna propositionen till riksdagen under våren 2025, så att nödvändig nationell lagstiftning kan träda i kraft samtidigt som förordningen träder i kraft. Dessutom ska eventuella ändringsbehov med anledning av förordningen utredas åtminstone i fråga om lagstiftningen om val- och partifinansieringen.

- Har ni synpunkter på utkastet till propositionen med förslag till ändring av lagen om kandidaters valfinansiering, partilagen, vallagen och lagen om medborgarinitiativ?
- Har ni andra kommentarer om propositionen?

Bakgrund

Propositionen baserar sig på avsnittet Val- och partilagstiftningen samt demokratisk praxis (s. 227–228) i regeringsprogrammet för statsminister Petteri Orpos regering.

Målsättningar

Ändringarna av lagen om kandidaters valfinansiering och partilagen ökar öppenheten och transparensen i val- och partifinansieringen genom preciseringar av den nuvarande regleringen.

Syftet med ändringen av vallagen är att medlemsomröstning inte längre ska vara obligatorisk och att partiet självt ska ges möjlighet att i sina egna regler besluta om hur medlemsomröstningen ska ordnas.

Syftet med ändringen av lagen om medborgarinitiativ är att öka i synnerhet de ungas intresse för det europeiska medborgarinitiativet och på så sätt öka deras delaktighet och möjligheter att delta i samhällelig påverkan.

Svarsanvisningar för mottagare

Vi ber er lämna era remissyttranden senast **den 18 juni 2024**.

Lämna in ert utlåtande genom att svara på begäran om utlåtande som publicerats i tjänsten utlåtande.fi. Utlåtandet behöver inte skickas separat per e-post eller post.

För att kunna lämna ett utlåtande måste användaren registrera sig och logga in på utlåtande.fi. Närmare anvisningar om hur tjänsten används finns på webbplatsen utlåtande.fi

under fliken Anvisningar> Bruksanvisningar. Stöd för hur man tar i bruk tjänsten kan begäras per e-post på adressen lausuntopalvelu.om@gov.fi

OBS! Utlåtandena som lämnas in är offentliga och publiceras i denna tjänst (utlåtande.fi) samt på projektets webbplats i statsrådets Projektportal.

Tidtabell

Vi ber er lämna era remissyttranden senast **den 18 juni 2024**.

Beredare

Mer information om begäran om utlåtande ges av specialsakkunnig Elina Rissanen, tfn 0295 150 248, elina.rissanen@gov.fi

Länkar:

<https://oikeusministerio.fi/hanke?tunnus=OM069:00/2023>

<https://oikeusministerio.fi/sv/projekt?tunnus=OM069:00/2023>

<https://oikeusministerio.fi/hanke?tunnus=OM034:00/2019> - Parlamentaarinen vaalityöryhmä
Parlamentarisk valarbetsgrupp

Bilagor:

[Luonnos hallituksen esitykseksi.pdf](#)

[Utkast till regerings proposition.pdf](#)

Sändlista:

Allianssi ry
Avoin Puolue r.p., Öppna Partiet r.p.
Digi- ja väestötietovirasto
Eduskunnan oikeusasiamies
Eduskuntatutkimuksen keskus
Etelä-Suomen aluehallintovirasto
Itä-Suomen aluehallintovirasto
Kansalaisyhteiskuntapolitiikan neuvottelukunta (KANE)
Kansallinen Kokoomus r.p., Samlingspartiet r.p.

Kristallipuolue r.p., Kristall Parti r.p.
Lapin aluehallintovirasto
Liberaalipuolue - Vapaus valita r.p., Liberalpartiet - Frihet att välja r.p.
Liike Nyt r.p., Rörelse.nu r.p.
Lounais-Suomen aluehallintovirasto
Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto
Ministeri Lauri Tarasti
Oikeuskanslerinvirasto
Perussuomalaiset r.p., Sannfinländarna r.p.
Pohjois-Suomen aluehallintovirasto
Sinimusta Liike r.p.
Suomen Keskusta r.p., Centern i Finland r.p.
Suomen Kommunistinen Puolue r.p. - Finlands Kommunistiska Parti r.p.
Suomen Kristillisdemokraatit (KD) - Kristdemokraterna i Finland (KD) r.p.
Suomen Sosialidemokraattinen Puolue - Finlands Socialdemokratiska Parti r.p.
Svenska folkpartiet i Finland r.p., Suomen ruotsalainen kansanpuolue r.p.
Tietosuojavaltuutetun toimisto
Totuuspuolue r.p.
Transparency International Suomi ry
Vaalitutkimuskonsortio
Valta kuuluu kansalle r.p.
Valtioneuvoston kanslia
Valtiontalouden tarkastusvirasto
Valtiovarainministeriö
Vapauden liitto r.p.
Vasemmistoliitto r.p., Vänsterförbundet r.p.
Verohallinto
Vihreä liitto r.p., Gröna förbundet r.p., Ruona lihttu r.b.

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Wilhelmsson Niklas
Oikeusministeriö

Rissanen Elina
Oikeusministeriö